

zött pedig (most a szociális horizonttal nem foglalkozunk) igen előkelő helyen áll a 4. §-nak 2. bekezdése. (A következő, 3-ik bekezdésről, alkalmatán más megjegyezni valónk is lesz majd.)

A 4. § 2. bekezdése értelmében az átértékelés alapjául az a koronaösszeg szolgál, amely az alkalmazottat az 1914 július 1-én fennállott nyugdíjszabályzat szerint megilletné. „Alkalmazni kell azonban a nyugdíjazás előtti utolsó nyugdíjszabályzatnak azokat a rendelkezéseit, amelyek az illetmény összegének figyelmen kívül hagyásával a nyugdíj megállapításának feltételeit és módját (nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati időt, a nyugdíj emelkedésének fokozatosságát, a teljes nyugdíjra igényt adó szolgálat idejét *stb.*) szabályozzák.“

A perek tömkelege keletkezett ebből a bekezdésből. A legtöbb nyugdíjper jelenleg a körül a kérdés körül forog, hogy az 1914 július 1. után keletkezett sok nyugdíjszabályzatnak u. n. *laktérnyugdíjpótlékösszeget* megállapító rendelkezései a 4. § 2. bekezdésében foglalt rendelkezés alapján figyelembe vehetők-e?

Most döntött a Curia II. tanácsa ebben a kérdésben. Az eset az volt, hogy egy 1921-ben nyugdíjazott magántisztviselő a nyugdíjazása előtt 1918-ban keletkezett új nyugdíjszabályzatban létesített 25% laktérnyugdíjpótlékot is kérte figyelembe venni nyugdíjának megállapításánál.

A Curia a felperes álláspontjára helyezkedett, kimondván, hogy: „Az 1918. évi nyugdíjszabályzat 5. §-a az 1897. évi nyugdíjszabályzatban nem foglalt, következő rendelkezést tartalmazza: „Az évi nyugdíj összege után számított 25%-os laktérpótléknál több nem lehet“, továbbá: „a fentiek szerint számítandó nyugdíjon felül minden esetben a nyugdíjösszeg után számított 25% laktérpótlék jár“. „Kétségtelen, hogy az 1918. évi nyugdíjszabályzatban egyszerűen a nyugdíj megállapítása feltételének és módjának új szabályozásáról van szó, új nyugdíjnemet — laktérnyugdíjat — állapított meg, a nélküli, hogy az átértékelés alapjául szolgáló, irányadó (1914. évi) alapjárandóság összege érintve volna. Az új nyugdíjszabályzatot tehát a fenti vonatkozásban alkalmazni kellett.“ (P. II. 5503/1927. 1927. dec. 21.) A döntésből nyilvánvaló, hogy a Curia munkaügyi tanácsa ez alkalommal a méltányosság követelményeit is szem előtt tartotta.

Dr. Berczel Aladár.

Tilos ügylet és ügyvédi összeférhetlenség. A felebbezési bíróság ügyvédnek építési földmunkák végzésére létrejött alkalmi egyesületsből eredő igényétől a bírói jogsegélyt megtagadta azon az alapon, hogy az ügyvédi rendtartás 10. §-a szerint az ügyvédséggel összeférhetetlen és ügyvéd részére tilos ügyletből eredő követelés bíróilag nem érvényesíthető.

A Kuria ezt a döntést megváltoztatta a következő érveléssel:

„Tiltott ügyletről csak abban az esetben lehet szó, ha maga az ügylet tartalma, avagy az azzal elérni kívánt cél ütközik a törvény vagy a jóerkölcs tilalmába, — nem lehet azonban erről szó akkor, ha egyébként megengedett ügyletet olyan egyenköt, aki hivatalánál, állásánál fogva vagy más okokból ilyen ügyletek kötésétől saját személyére nézve el van tiltva — amint

ezt a kereskedelmi ügyletekre való vonatkozásban a Kt. 263. §-a világosan ki is mondja, amidőn kijelenti, hogy „az a körülmény, hogy valaki hivatalánál, állásánál, iparrendészeti, vagy más okoknál fogva kereskedelmi ügyletekkel nem foglalkozhatik, a kereskedelmi ügyletek minőségére és érvényességére befolyással nincsen”.

Az adott esetben az alperesnek a meg nem támadott tény-megállapítás szerinti az a ténykedése, hogy mint az ügyvédi kamaránál bejegyzett gyakorló ügyvéd a fuvaros felperessel a m. vásárcsarnok építésénél felmerült földmunkák végzésére alkalmi egyesülésre lépett, ebből a célból és egyéb ilyenemű munkák iparszerű folytathatása végett a neje részére az iparhatóságnál iparigazolványt váltott, de a felperessel közösen vállalt említett ügyletben a saját nevében mint üzletlétárs a saját pénzének befektetésével vett részt, tartalmilag nem ütközik tiltó törvénybe;

az a körülmény tehát, hogy az ügyvédi rdts.-ról szóló 1874. 34. t. c. 10. §-a az ügyvédet eltiltja olyan foglalkozás üzletszerű folytatásától, amely ügyvédi hivatásának vagy állásának tekintélyével össze nem fér, esetleg alapul szolgálhat az ügyvéd ellen megindítható valamely eljárásra, de nem vonhatja maga után az ügylet érvénytelenségét.“ (P. IV. 3225/1927. szám.)

Azt hiszem, a Kuria ítéletének indokolása nem azt a jog-sugalmat fejezi ki, amelyből a döntés eredt. Mert nyilvánvalólag az ügylet céljának megvalósulása és a szerződő ügyvéd követelésének kielégítése éppen abba a törvényes célba ütközik, amit az ügyvédi rendtartás 10. §-a elérni kíván. Tulajdonképpen a Kuria döntésének alapja az az érzés, hogy ez a körülmény nem sérti annyira a közérdeket, hogy az ügylet semmisségének szankcióját vonja maga után. Az ügylet semmissége különben lehetőleg azért is kerüendő, mert az érvényesnek vélt ügylet harmadik személyeknek erre alapított érdekeit is érinti. Azonban olyan esetben, mikor a contra legem ügylet semmissége, illetve a törvény ellen cselekvő követelésének meg nem ítélese csak az ő kárával jár, a követeléstől a bírói jogsegély mindig megtagadandó. A fenti döntés csak megnehezíti az etikailag értékesebb elem versenyfeltételeit. A tágabb lelkiismeretű ügyvéd például egy nagy proviziókövetelés megszerzése céljából hajlandó lesz az esetleges fegyelmi eljárás folytán kijáró feddés rizikóját magára venni. Végeredményben pedig törvényellenes cselekedetéből tekintélyes anyagi hasznot húz.

Erdekes megfigyelni azt is, hogy míg törvényellenes ügyletek külön rendelkezés hiányában, sokszor nem vonják maguk után az ügylet semmisségét, addig tételes törvénybe nem ütköző, de erkölcstelen követelésektől a bírói jogsegélyt megtagadják. Szóval, úgy a törvényellenes, mint a jó erkölcsökbe ütköző ügyletek megítélésénél az erkölcsi és a közérdek sérelmének súlyos-

Sz—i.

Azonnali hatállyal való felmondás. Szolgálattétel felmondási idő alatt. Alperes munkaadó felperes mint alkalmazottjának felmondási idejére nézve menthető tévedésben lévén, 1925 február havi illetményét csak véglegesen mentesítő nyugta ellenében volt hajlandó kifizetni, azonban mikor felperes levele folytán tévedéséről értesült, részére az illetmény fenntartás nélküli kifizetéséről intézkedett. Felperes rögtöni hatállyal való felmondással élt, azonban még február 10-én küldött levelében is annak okát említés nélkül hagyta és csak később hivatkozott a fenti körülményre, mint okra. A Kuria az eddigi gyakorlat-